

NEJCHUDŠÍ ČEŠTÍ UČITELÉ ŽIJÍ V PRAZE

Petr Honzejek

Zatímco ve Zlínském kraji si učitel přijde na 75 procent platu průměrného vysokoškolačka, v Praze je to jen 61 procent. Učit v Praze znamená těžší život a nižší pozici na společenském žebříčku než učit jinde v Česku.

Staré úsloví „V Praze je blaze“ neplatí vždy a pro každého. Určitě ne dnes pro učitele. V poměru ke kolegům z jiných regionů jsou na tom pražští učitelé velmi špatně, ba nejhůř v celém Česku. Do budoucna tak hrozí, že v nejbohatší části země bude k dispozici paradoxně nejnižší kvalita vzdělání. A to – jako každý rozpor – může mít tragické důsledky.

Zní to divoce? Nikoliv když se podíváme do statistik. Platy učitelů celkově rychle rostou, za což si současná vláda zaslouží pochvalu. Ovšem na druhou stranu, v poměru k platům ostatních vysokoškolačků jsou příjmy učitelů stále nízké. A největší problém je to právě v Praze. Zatímco například ve Zlínském či Moravskoslezském kraji si podle studie IDEA při CERGE-EI přijde učitel na 75 procent platu průměrného vysokoškolačka, v Praze je to jen 61 procent. Je to samozřejmě dáno tím, že zatímco platy učitelů jsou všude prakticky stejné, celková platová hladina je v Praze vyšší než kdekoliv jinde. Jenže vyšší jsou také životní náklady, takže závěr je jednoznačný: učit v Praze znamená těžší život a nižší pozici na společenském žebříčku než učit jinde v Česku.

To se samozřejmě odráží v nezájmu o učitelské povolání v metropoli. V Praze je podle údajů ministerstva školství na školách vůbec nejméně učitelů bez pedagogického vzdělání (9,1 procenta). Pro srovnání, ve Zlíně je to pouze 1,8 procenta. Dvacet procent vyučovacích hodin v Praze odučí učitelé, kteří nemají na příslušný předmět aprobaci, ve Zlíně je to jen 12 procent. Dá se to přeložit zhruba tak, že řada vystudovaných pražských učitelů buď do škol vůbec nenastoupí, nebo rychle odcházejí za lepším. A jsou nahrazováni lidmi, kterým se nedaří tam, kde by si mohli přijít na víc peněz.

Nadprůměrná je na pražských školách i fluktuace. Skoro každý rodič, který má děti na veřejné základce v Praze, může posloužit příběhem na toto téma. Například ve třídě dětí autora tohoto textu se na prvním stupni vystřídaly tři učitelky: jedna odešla za lepším jako au pair do Irska, druhá jako trenérka do fitness. Než se našla třetí, suplovala družinařka. Negativní vliv takového střídání na děti je asi zbytečně rozebírat.

Znamená to jediné: pokud nebudeme chtít, aby v Praze nakonec nebyla na veřejných školách znatelně nižší kvalita výuky, nestačí stejně přidávání jako jinde v Česku. Pražští učitelé (a také například učitelé ve středních Čechách, kde je problém podobný) by měli dostat přidáno nominálně víc. Není možné se tvářit, že by problém poměru výše učitelských platů vůči platům jiných vysokoškolačků měly řešit kraje či samosprávy. Třeba Praha už teď dává na platy ve školství včetně nepedagogických pracovníků navíc skoro miliardu korun a zjevně to nestačí. Pokud nedojde ke změně, může být výsledek trdný. Tam, kde se sejde nadprůměrně vydělávající populace a podprůměrná kvalita škol, budou mít rodiče stále větší tendenci přesouvat děti mimo veřejné školství. Což povede ke zvýšení míry společenské segregace. A to si snad nemůže přát vůbec nikdo.